

УДК 378.091.8 (477.85) «1918/140»

Кожокар М. В.,Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича**ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЧНОЇ КОРПОРАЦІЇ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО
УНІВЕРСИТЕТУ «ЗАПОРОЖЕ» У МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД**

Анотація. У статті проаналізовано напрями виховної діяльності української академічної корпорації «Запорозжє». Зазначено, що після її відновлення у 1920 році такі напрями, форми і методи роботи розширювалися та урізноманітнювалися, трансформувалися та консолідувалися. Доведено, що фізичне виховання є одним із найвагоміших векторів у діяльності товариства. Особливими формами діяльності стали тренування, змагання, участь у регіональних заходах. Крім спортивних форм діяльності, у товаристві були поширені українські вечорниці.

Ключові слова: прогулянки та походи; угода про співпрацю; фізичний гарт; форма; щорічні курси танцю.

Кожокар М. В.

**ОРГАНИЗАЦИОННЫЕ АСПЕКТЫ ВОСПИТАТЕЛЬНОЙ
ДЕЯТЕЛЬНОСТИ УКРАИНСКОЙ АКАДЕМИЧЕСКОЙ
КОРПОРАЦИИ «ЗАПОРОЖЕ» В МЕЖВОЕННЫЙ ПЕРИОД**

Аннотация. В статье проанализированы направления воспитательной деятельности украинской академической корпорации «Запорозжє». Отмечено, что после ее восстановления в 1920 году такие направления, формы и методы работы расширялись и разнообразились,

трансформувалися і консолідувалися. Доказано, що фізичне виховання є одним з головних векторів у діяльності суспільства. Особливими формами діяльності стали тренувальні заняття, змагання, участь у регіональних заходах, крім спортивних форм діяльності, в суспільстві були поширені українські вечірники.

Ключевые слова: прогулки і походи; угода про співпрацю; фізичне закріплення; форма; щорічні курси танців.

Kozhokar M.

ORGANIZATIONAL ASPECTS OF EDUCATIONAL ACTIVITIES OF UKRAINIAN ACADEMIC CORPORATION OF CHERNIVTSI UNIVERSITY "ZAPOROZHE" IN THE INTERWAR PERIOD

Annotation. The author analyzed the directions of educational activities of the academic Ukrainian corporation "Zaporozhye". It is noted that after its restoration in 1920, such directions, forms and methods of work, and expanded diversity, transformed and consolidated. It is proved that physical education – one of the main vectors in the activities of the company. A special form of activity began to training, competitions, participation in regional events besides sports modalities, Ukrainian vechornytsi were distributed in society.

Keywords: walking and hiking; cooperation agreement; physical hardening; form; annual dance courses.

Актуальність дослідження. Забезпечення всебічного розвитку особистості, формування і вдосконалення основних норм, ідеалів, принципів, цінностей, правил поведінки студентської молоді в системі вищої освіти є актуальною проблемою сьогодення. Розвиток сучасної педагогічної думки неможливий без осмислення й усвідомлення історичного досвіду. Обізнаність із педагогічними ідеями та результатами освітньої діяльності видатних діячів минулого та їх творче використання належить до

найдієвіших чинників, що зумовлюють розвиток педагогічної теорії й практики. Використання творчих пошуків та знахідок попередників дає змогу поєднати сучасне з минулим, виявити основні тенденції майбутнього розвитку, забезпечити єдність та наступність історико-педагогічного процесу.

Звернення до історичного досвіду нашої країни є особливо актуальним у час активних пошуків нових шляхів суспільного розвитку, що передбачає зміну підходів до розбудови системи вищої освіти, та сприяє вихованню суспільної свідомості, а також виступає гарантом його стабільності. Важливою умовою сучасного реформування системи національної освіти є вивчення історичного досвіду, що дасть змогу спрогнозувати її ефективне функціонування й уникнути помилок минулого. Особливий інтерес у цьому сенсі становить період кінця XIX – першої третини XX століття, який характеризується інтенсивними соціально-економічними та культурними перетвореннями, розгалуженою мережею реформаторських процесів у освітній галузі.

Мета статті – виявити особливості виховання молоді в студентській корпорації «Запороже» міжвоєнного періоду та обґрунтувати доцільність їх творчого врахування в діяльності сучасних вищих навчальних закладів України (далі – ВНЗ).

Виклад основного матеріалу. У 1920 році українська академічна корпорація «Запороже» відновила свою роботу. Напрями, форми і методи виховної роботи, що розвивалися у корпорації, розширювалися і урізноманітнювалися, трансформувалися та консолідувалися.

Спроби виокремити фізичне виховання членів корпорації в спеціалізовану (локальну) спілку мали місце ще у 1910 році. Проте це були більше дискусії про потребу розмежувати напрями виховної діяльності, зокрема такі: спортивний, мистецький, громадський та освітній. І. Суховерський у свої спогадах зазначав про потребу створення фізкультурно-спортивного клубу, метою діяльності якого мали стати

фізичний гарт молоді, виховання обізнаної, дисциплінованої, патріотично налаштованої особистості, а також популяризація фізичних вправ та різних видів спорту, розвиток мистецтва танцю тощо. Саме зацікавлення таких членів «Запороже», як М. Смеречинський, О. Шкраба, І. Суховерський, підтримка інших членів та активна діяльність футбольної секції (копаного м'яча) цієї коропорації, пропаганда фізичного гарту серед молоді сприяли заснуванню у вересні 1920 році спортивного клубу «Довбуш» (назва клубу – ідея Д. Губка-Безбородька).

На початку своєї діяльності спортивний клуб «Довбуш» «...мов би був прибудовою “Запороже”...»¹. Однак у подальшій своїй діяльності, не зважаючи на чітке офіційне розмежування (окремі статuti, вимоги до членів, шляхи фінансування тощо), національно свідомі представники української молоді належали до обох об'єднань і брали участь в їх діяльності.

Цей клуб на початку своєї діяльності організував кілька секцій з різних видів спорту, серед яких секцію футболу (копаного м'яча) вважали найважливішою структурною складовою (ділянкою). Спочатку в зазначеній секції виступали тільки студенти, згодом до них доєдналися учні гімназій, а пізніше – робітнича молодь. Завдяки систематичним тренуванням на майданчику «Гореча» згуртована команда уперше виступила на змаганнях на першість міста Чернівці (1921 р.). Члени команди мала однакову форму чорного кольору з жовтим щитом та синьою буквою «Д», яку зшили дівчата – члени «Жіночої громади». Така традиційна співпраця громадських організацій краю є характерною рисою діяльності більшості студентських організацій.

Враховуючи, що до числа членів спілки належала національно свідома молодь (на час заснування клубу «Довбуш» члени старшого віку, що були в українських товариствах, не цікавилися спортом), що мала досвід корпоративної діяльності, поруч із суто «спортивним» напрямом майже

---

¹ Український спорт. клуб «Довбуш»-Чернівці та український спорт на Буковині 1920-1940 / за ред. В. Карповича, П. Григоровича. – Чикаго, 1984. – 171 с.

одразу сформувався загально-виховний напрям. Більшість з них була членами українських академічних корпорацій «Запороже» та «Чорноморе».

Співпраця клубу «Довбуша» із «Запороже» та українською академічною корпорацією «Чорноморе» сприяла трансформації цього суто фізкультурного товариства в організацію виховного спрямування.

Повернення до Чернівців учасників українських визвольних змагань (М. Купчанко, В. Кміта (Тіле), І. Кравчука), зміцнення фінансових можливостей, оренда єдиного професійного на той час спортивного майданчику «Боїсько» та виважене ставлення до занять фізичними вправами й змагань дали змогу вже восени 1923 р. посісти команді 7-ме місце у першості столиці краю.

Зауважмо, що у міжвоєнний період в краї були потужні футбольні дружини. Так, у 1921 р. в Чернівцях тренувалися футбольні команди, які можна було поділити на національною ознакою та фаховою належністю: польська «Полонія», німецький «Ян», єврейські «Маккабі», «Гакоаг» та «Поале-Ціон», румунська «Драгош-Воде» і «Довбуш». До робітничих клубів належали «Баск» і «Яск». Навесні 1922 р. команд було вже 11 і вони були поділені на дві ліги ².

Пропаганда фізичної культури і спорту поміж учнівської молоді, залучення учнів середніх шкіл до фізичного гарту, розвиток фізичних якостей (сили, витривалості, швидкості тощо), виховання дисципліни, командного духу і національної гордості стало одним із перспективних напрямів діяльності клубу «Довбуш». Зацікавленість молоді у заняттях футболом, товариські стосунки зі старшими по команді, войовничий настрій стосовно до суперників, можливість безкоштовного тренування на найкращих на той час фізкультурних майданчиках міста забезпечили

---

² Український спортовий клуб «Довбуш»-Чернівці та український спорт на Буковині 1920-1940 / за ред. В. Карповича, П. Григоровича. – Чикаго, 1984. – 171 с.

збільшення членів клубу. До числа учасників доєдналися, зокрема: С. Тарко, М. Тарко, П. Довганчук, Б. Мандрик, М. Пестик, молодший Зотта та інші³.

Ще одним напрямом виховного процесу стала співпраця із товариствами Галичини та Закарпаття. Першим виїздом за кордони Королівства Румунії стала участь клубу «Довбуш» навесні 1925 р. у товариській зустрічі із львівською футбольною командою «Україна». 26 – 28 червня 1925 р. члени цього клубу стали учасниками VI Запорізьких ігрищ (Української олімпіади) у м. Львів.

Значною подією став фінальний матч між командами «Україна» (Львів) та «Довбуш» (Чернівці), що відбувся 28 червня 1925 р. й закінчився з рахунком 2:2. На цих змаганнях виступили представники Закарпаття й української діаспори Чехословаччини, Австрії та Німеччини. Особливістю цього заходу були загальні відкриті тренування, які проводили провідні фахівці різних колективів, а також обговорення актуальних питань та обмін думками з нагальних проблем, а саме: методики тренування голкіперів та нападників, тренування у зимово-весняний період, індивідуальної роботи із гравцями тощо.

Поважними гостями вечора стали гравці «Довбуша»⁴. Водночас на іграх було проведено ряд заходів освітньо-культурного напрямку. Зокрема, 29 червня 1925 р. VI Ігри завершилися українськими гостинцями (вечорницями) за участю оперного співака В. Тисяка. Загалом налагодження особистих зв'язків згодом дало змогу підвищити рівень майстерності тренерів та гравців, створити й розвинути культурні відносини між українцями різних країн.

Упродовж 20 років «Запороже» систематично підтримує й підсилює фізкультурний напрям у власній діяльності, який виокремився та трансформувався в окрему організаційну структуру, діяльність якої має фізкультурне спрямування. Основними формами її роботи стали загальні

---

³ Там же

⁴ Український спортовий клуб «Довбуш»-Чернівці та український спорт на Буковині 1920-1940 / за ред. В. Карповича, П. Григоровича. – Чикаго, 1984. – 171 с.

відкриті тренування, обговорення та обмін думками, змагання, вечорниці й спартакіади.

Діяльність корпорації «Запороже» у 30-х рр. ХХ ст. характеризувалася широким спектром виховних та освітньої. Окремим напрямом діяльності цієї корпорації стало естетичне виховання, зокрема шляхом проведення щорічних курсів танцю, а також заходи щодо запобігання асиміляції української молоді по «чужих» товариствах та залучення до громадського життя української молоді. Танцювальні композиції, що входили до програми щорічних курсів, відповідали сучасним напрямам розвитку танцювальних рухів, незважаючи на використання українських народних мелодій. До репертуару цих курсів входили як танцювальна імпреза «Гуцулочка» із використанням переступань, елементів хороводу, підтримувань, так і імпровізація «Класика» з подачею позицій рук, присідань «пліє», стрибків «батман» тощо.

Хореографічні рухи комбінували в собі європейські тенденції, класику народної творчості та імпровізації, що зумовило неабиякий попит серед жіноцтва (кількість учасників курсів коливалась від 20 до 40). Спільні для дівчат і хлопців репетиції та виступи були також школою статевих відносин, завдяки чому молоді люди вчилися з повагою й відповідальністю ставитися до слабкої статі, давали змогу вивчати досвід поколінь у справі взаємин чоловіка і жінки і переносити їх на власні стосунки⁵. Так, позитивну оцінку отримали «Буковинські вечорниці» та щорічна «Маланка», які були представлені міським громадам Чернівців, Заставни, Кіцмані, Вашківців, а також сіл Веренчанка, Мамаївці, Ленківці тощо⁶.

Окремим перспективним напрямом стала співпраця із громадськими організаціями університету, краю, власної та інших країн. Зокрема, у 1929 р. було підписано угоду про співпрацю «Братній союз» з українською корпорацією «Чорноморе», яка діяла у Чернівцях 1913 – 1914 рр., згодом поновила діяльність у 1923 – 1940 рр. Саме з цього періоду чорноморці або

---

⁵ Енциклопедія українознавства: Словникова частина: в 11 т. /наукове товариство ім. Шевченка; гол. ред. проф., д-р В. Кубійович. – Париж; Нью-Йорк; Львів: Молоде життя, 1954-2003.

⁶ Тарновецький А. Чверть століття! / Ананій Тарновецький // Час. – Ч. 1903. – 7 липня 1935. – Чернівці. – С.1.

брали участь в усіх масштабних заходах українського козацтва. Упродовж цього періоду стали систематичними «прогулянки» запорожанців, в організації та проведенні яких брали участь і члени «Чорноморе». Так, у 1932 р. двічі було організовано водний похід річками з Чернівців до Чорного моря, метою якого був пошук нащадків «Придунайської Січі», місця розташування кошів, предметів побуту. Окремою місією першого походу було відновлення місця поховання гетьмана І. Мазепи в Галаці⁷.

У 30-х рр., коли серед студентства зростав вияв українського націоналізму, молодь, зокрема члени українських студентських корпорацій, повністю перейняли світогляд самовизначення як нації. О. Шипинський у статті «Боремося – поборемо!» так охарактеризував цей процес: «Тепер «Запороже» стремить до створення нового типу. Для цього треба жертв зо сторони дрібної амбіції індивідуалістів, обмеження неоправданої буйності, самолюбства і самсобіпанства, усуваючи всіх протиукраїнських учинків»⁸. Визнанням досягнень чернівецької корпорації на ниві виховання свідомого, організованого, сильного фізичного, дисциплінованого молодого українця стало заснування студентських корпорацій «Запоріжжя» у Львові, Кракові і Празі, які базуються на націоналістично-державницькому ґрунті та традиціях козацтва.

У 1931 р. у Станіславові відбувся з'їзд корпорацій «Запороже» з Чернівців, Львова, Варшави, Данцігу, Праги та Відня. Результатом роботи з'їзду – заснування «Союзу Запорожа». Необхідно зазначити, що дослідники визначали надзвичайно коректне ставлення запорожанців до інших організацій. Щодо «Чорноморе», то між українськими студентськими корпораціями існувала здорова конкуренція.

Виховну діяльність корпорації «Запороже» було спрямовано на проведення спортивно-культурно-мистецьких заходів, тоді як «Чорноморе»

⁷ Зибачинський О. Причинки до історії студентства на Буковині / О. Зибачинський. – Сідней, 1954. – рукопис.

⁸ Шипинський О. Борімося – поборемо / О. Шипинський –// Час. –Ч. 1903. – 7 липня 1935. – Чернівці. – С. 3-4.

звертало основну увагу на культурно-соціально-політичний напрям («Книгозбірня», «Руська Бесіда», преса тощо). Члени корпорації «Запороже» брали участь у підтримці студентів Української господарчої академії в Подєбрадах (Чехія). Водночас ця корпорація стала співзасновником Союзу українських студентських організацій у Румунії (СУСОР) – крайової централі, яка координувала діяльність корпорацій «Запороже» та «Чорноморе» упродовж 1929 – 1940 рр., а згодом «Залізняка», товариств «Буковина» в Бухаресті та «Громада» в Яссах.

Корпорація «Запороже» у складі СУСОР ініціювала організацію і проведення загальнонаціональних свят і маніфестацій. Так, програма свята шевченківської поезії (березень 1933 р.) передбачала триденні заходи, а саме: читання поезії Т. Г. Шевченка, автобіографічну лекцію, концерт силами студентів, урочисту ходу вулицями міста. Того ж року отримала широкий розголос маніфестація проти голоду в Україні, на яку вийшло близько 100 студентів та городян.

Корпорація «Запороже» завжди шукала шляхи збереження та збільшення власних членів, одним із яких стала організація таємних юнацьких спілок, зокрема «Пороги», з членів яких вийшла ціла низка визначних буковинських діячів (В. Тодорюк, С. Білинський, Л. Романовський, Ц. Суховерський, брати Масікевичі, С. Будний та ін.). У 1923 р. між членами «Порогів» та дотичної організації «Кубань» було укладено угоду про заборону бійок і двобоїв між ними, про проголошення спільних акцій та заходів (тренувань, лекцій, їх обговорень, вечірок, урочистостей тощо).

Характерною рисою діяльності цієї корпорації стала протидія протиукраїнським заходам, проведення яких планувалося румунською владою. Зокрема, ініціаторів антирумунської акції Т. Городинського, Т. Когута, Зоту виключили з гімназії за знищення дерев, насаджених румунами на знак прилучення Буковини до Румунії у 1924 р. У переслідуванні членів

українських профуксій відзначився Є. Тудан, колишній директор української гімназії на прізвисько «україножер»⁹.

Ще однією визначальною рисою діяльності корпорації «Запороже» стало ставлення її членів до інших національних організацій. Таке ставлення змінювалось впродовж існування української такої організації. Українські академічні корпорації «Запороже» та «Чорноморе» створили своєрідний загальний фронт, виступаючи під єдиними гаслами та переслідуючи єдину мету. Це стосувалася і негативних відносин: з румунськими б'ючими корпораціями «Vucovina», «Moldova» та культурно-освітніми «Junimea», «Arboroasa», «Dacia»; «Запороже» не мало жодних стосунків з польським «Ognisko»; відносини з німецькими корпораціями «Arminia», «Teutonia» та інтернаціональною «Gothia» знаходилося у «фершісі» (стосунки без права «сатисфакції»). Однією з причин посилення несприйняття, що були сформовані у суспільстві, стали прорумунські настрої більшості буковинських німців¹⁰.

Натомість визнавали одне одного українська академічна корпорація «Запороже» та німецьке католицьке товариство «Franconia», а також єврейські академічні товариства «Hasmonea» і «Hebronica». Причому із єврейськими спілками відносини були дружніми, «братерськими», мотивом для цього стало вороже ставлення останніх до румунської окупації. Таке саме ставлення до інших громадських організацій мало «Чорноморе», зокрема співпраця та дружні відносини встановилися із бухарестськими академічними товариствами «Зоря» і «Буковина» та «Громадою» м. Яси.

Традиція співпраці громадських організацій залишалася і у жіночій спільноті. Секція студенток співпрацювала з «Жіночою громадою» і «Мироносицями» та брала активну участь в усіх заходах. Так, на першому жіночому з'їзді українок Буковини 2 лютого 1929 р. в столиці краю під головуванням О. Гузар делегація студенток була в організаційному комітеті.

⁹ Квітковський Д. Студенти / Д. Квітковський. – Мюнхен, 1949. – рукопис.

¹⁰ Шипинський О. Борімося – поборемо /О. Шипинський// Час. – Ч. 1903. – 7 липня 1935. – Чернівці. – С. 3-4.

Почесною головою було обрано О. Кобилянську. Зібранням було схвалено рішення про реорганізацію роботи «Жіночої громади», поширення її діяльності на всі населені пункти краю, заплановано низку спільних заходів для поліпшення економічного та просвітницького становища на селі.

Водночас було засновано «Жіночий національний фонд», метою якого було акумулювання коштів для забезпечення потреб дитячих садків, сиротинця, майстерень. На вимогу студенток у спільний план діяльності було внесено рішення про винайдення матеріальних засобів для організації навчання дівчат і жінок, зокрема про відкриття жіночої бурси.

У межах економічної співпраці жіночими організаціями краю було створено «Курси кооперативного підприємництва», ідея організації яких остаточно сформувалася ще у 20-х роках ХХ ст. Саме молодь краю, зокрема випускники університету та середніх закладів освіти, потребувала підприємницької, економічної просвіти та консультацій. Тому така форма роботи викликала чималий інтерес¹¹.

Новаторством дівочих спілок краю, серед яких були секція студенток корпорації «Запороже», були регулярні медичні рейди у села Буковини, метою яких було проведення медичних оглядів дітей і людей похилого віку, забезпечення лікарськими засобами, практична допомога молодим мамам, здобуття навичок першої медичної допомоги тощо. Атмосфера довіри, що панувала на просвітницьких бесідах із сільськими дівчатами, давала можливість обговорити питання відносин між чоловіком і жінкою, шкоди для здоров'я раннього статевого життя, користі фізичних вправ для організму жінки тощо. Серед сільської молоді популярними стали лекції про негативні наслідки паління та вживання алкоголю. Така систематична, серйозна робота жінок надзвичайно позитивно була оцінена місцевим населенням.

Гаптування Марії, прізвище якої не збереглося, та картина А. Джулинської разом із іншими роботами буковинок експонувалися на

---

¹¹ Снігур І. З історії нашого краю. Буковинські жіночі товариства / Іван Снігур// українська газета Час. – 2013. – №47.– травень.

виставці народного промислу в м. Чикаго у 1933 р. Студентки-активістки разом із учасницями «Жіночої громади» долучились до облаштування надгробку І. Франко у Львові.

На нашу думку, студенти не були лише засобом вирішення проблеми нестачі кадрів у національних товариствах. Нестандартний погляд на організаційні питання, ініціативність, здатність швидко реагувати на суспільні зміни були притаманні саме студенткам-учасницям товариств «Запороже» та «Чорноморе». Зокрема, за допомогою цих дівчат проводилися регулярні дитячі «літні курси» з вивчення української мови.

Товариство «Мироносиць», розширило сферу своєї діяльності, активно надавало благодійну діяльність, зокрема людям похилого віку та дітям. Так, на зібрані кошти було відкрито перший український дитячий садок у столиці краю, розташований на вул. Петровича (сучасна вул. Ломоносова), розрахований на 40 дітей; створено фонд оплати харчування дітей та зарплатню виховательки; докладено зусиль для організації першої української жіночої гімназії в Чернівцях та у м. Кіцмань (1903–1904 рр.). Після окупації Буковини королівською Румунією до основних напрямів діяльності жіночих товариств додався такий, як опіка над дітьми-сиротами, батьки яких загинули під час Першої світової війни.

Цікавим є факт співчленства дівчат у різних жіночих товариствах краю, зокрема К. Костецька була однією з організаторок «Жіночої громади», активними діячами якої були «мироносиці»: Т. Маєр, Г. Ясенецька, О. Сімович, Е. Балицька, В. Кухта.

Секція студенток при «Чорноморе» відрізнялася повною організаційною автономією в межах козацтва, що регламентувалось власним правильником (збіркою прав та обов'язків членів). Зазвичай дівоча секція одразу визначала пріоритетні напрями своєї роботи, серед яких виокремилися пропагандистсько-українознавчий, мистецький, просвітницький.

Відомий в усьому регіоні літній ярмарок м. Чернівці використовувався студентками як майданчик для донесення до громадськості ідей жіночого

товариського життя, пропаганди національного українського світогляду та мистецтва, широкого оприлюднення української народної пісенної та танцювальної творчості. Український павільйон з вишивками і різьбою, ручними виробами із соломи, глини, ниток тощо знайшов велику кількість покупців, його товари зацікавили англійських, німецьких та французьких гостей торгів¹².

Серед низки імпрез, що були проведені за ініціативи студенток, слід згадати «Вечір народної вишивки» (1935 р.), «Вечір народної ноші» (1936 р.). Організаційний комітет під керівництвом М. Веселовської і І. Гордійчук проводив не просто вечір розваг. Ці заходи були завжди змістовно-тематичними, заздалегідь спланованими, різносторонньо цікавими і насиченими. Проведення їх було запланованим, запрошувалися відомі українські громадські діячі, письменники та актори. Ці заходи стали неабиякими подіями у культурному і громадському житті всього міста і краю.

Така активна робота сприяла популярності «Запороже» серед буковинської молоді, спостерігалось стрімке зростання кількості членів корпорації. Так, у 1934 р. загальна кількість становила 238 членів, з них: 70 батьків – 2 почесних, 39 діючих та 29 неактивних, 35 козаків, 85 юнаків, 31 юначку, конкнайпантів та 11 членів, що допомагають¹³.

Значною подією у діяльності «Запороже» стало святкування 25-річчя власної діяльності. Програма свята, проведена 6 та 7 липня 1935 р. містила офіційну частину із вітальними промовами почесних батьків та представників делегацій, урочисте шикування та проходження вулицями столиці краю у корпоративних одностроях з розгорнутими прапорами, проведення розважального вечора із благодійною акцією та лотереєю, фотографічною сесією, концертними виступами тощо. Ювілейний альманах

¹² Буковина, її минуле сучасне / за ред. Д. Квітковського, Т. Бриндзана, А. Жуковського. – Париж; Філадельфія; Детройт: Зелена Буковина, 1956. – 965 с.

¹³ Гарас М. Історичний огляд і сучасний стан української освіти й культури на Буковині / М. Гарас // Самостійна думка. – Чернівці, 1934. –Р.IV. – Ч.1. – С. 69.

«Запорожа», виданий літографічним способом, було заплановано саме до святкування 25-річчя.

Результати діяльності української корпорації «Запороже» свідчили про зацікавленість буковинської молоді в її роботі, популярності саме цієї спілки серед представників студентства. Право носити звання «запорожця» мали понад 600 українських студентів (упродовж 25 років її діяльності). Засоби масової інформації висвітлювали здобутки та досягнення організації, зокрема, у буковинській пресі було присвячено низьку публікацій, серед яких виділялись опубліковані матеріали О. Шипинського «Борімося – поборемо», А. Тарновецького «Чверть століття!», С. Поповича «Запорожці у визвольній боротьбі». Проте у 1937 р. румунська влада знову заборонила «Запороже», хоча формально українська студентська корпорація існувала до 1940 р.

Висновки Нами проаналізовано напрями виховної діяльності української академічної корпорації «Запороже» і виявлено, що основним з них стало проведення спортивно-культурно-мистецьких заходів. Характерною рисою діяльності цієї корпорації стала протидія протиукраїнським заходам та виховання патріотичної молоді.

Зазначено, що після відновлення її діяльності напрями, форми і методи роботи розширювалися та урізноманітнювалися, трансформувалися та консолідувалися. Особливими формами діяльності стали тренування, змагання, участь у регіональних заходах. Крім спортивних форм діяльності, у товаристві були поширені українські вечорниці.

Виконання завдань національного виховання, набуття молодим поколінням соціального досвіду, успадкування духовних надбань українського народу, досягнення високої моральної та міжнаціональної культури особистості, формування рис громадянина української держави, розвиненого духовно, фізично досконалого, із високим рівнем моральної, естетичної, правової, трудової, екологічної культури, вимагає докорінної перебудови виховної роботи у вищих закладах освіти.